

Russiskstudiet ved UiB. Ekstern fagfelles årsrapport 2021

Introduksjon

Som ekstern fagfelle for russisk ved UiB er jeg i 2021 bedt om å evaluere de fem BA-emnene RUS-130, RUS-131, RUSPZ-132, RUS-240 og RUS-251. Som tilfellet var med fjorårets rapporteringsarbeid gir også disse emnene et solid og positivt inntrykk, og evalueringsarbeidet har vært interessant og utbytterikt. Dessverre har corona-pandemien og de tilhørende smittevernrestriksjonene satt sitt preg på undervisning og gjennomføring av emnene også i 2021. Dermed blir årets rapport også preget av de unntak og omstillinger som har vært nødvendig for å gjennomføre undervisningen i en ofte krevende situasjon. Online-undervisning kan aldri fullt ut ertatte fysisk oppmøte, spesielt på praktiske språkemer. Likeledes er det uheldig når eksamensformer som egner seg for visse emner må erstattes med andre. Det er mitt inntrykk at de emneansvarlige, i en presset bemanningssituasjon, har lagt ned en stor innsats for å skjerme studentene og deres læringsprosess fra de negative konsekvensene ved omleggingene.

Ekstern fagfelle har hatt tilgang til læringsplattformene til de emnene der dette er aktuelt, til eksamensoppgaver og -resultater for siste semester, til egenvurdering for emnene på 100-nivå (fra 2020), treårsevalueringer for emnene på 200-nivå, samt til femårig programevaluering for BA-graden i russisk.

1. Evaluering av RUS-130 Russisk språk 2 (høst, 10 stp)

Emnet er relativt nytt (første undervisningssemester H-2019) og framstår ut fra det forelagte materialet som hensiktsmessig oppbygd mht. arbeidskrav, læreverk, ressurser og eksamen. Det tredje emnet i russisk språk og grammatikk hører erfaringsmessig til de mer krevende i russiskstudiet på BA-nivå.

På dette stadiet i BA-graden begynner gjerne et visst frafall av studenter å gjøre seg gjeldende. Det er viktig å understreke at dette er et allment, globalt problem ved utdannelsen i russisk som fremmedspråk. Professor Laura Janda gjorde for en tid siden en sammenligning av frafall i russiskstudiene ved norske og amerikanske universiteter. Det viser seg at frafall fra studieprogrammene i de norske, åpne studieprogrammene i russisk, faktisk er noe *lavere* sammenlignet med amerikanske universiteter med høye opptakskrav, herunder Harvard. Det er dessuten alltid vanskelig å vurdere hvordan fenomenet «spøkelsesstudenter» eller «døde sjeler» har spilt inn (se ekstern fagfelles rapport for 2020).

Det er således ingen overraskelse at disse faktorene gjenspeiles i resultater og frafall, spesielt ikke i lys av pandemisituasjonen i 2020 og 2021. De praktisk anlagte språkemnene er også de som taper mest på en omlegging til online-undervisning. Når læringsmiljøet blir svekket på denne måten, skal studentene være over gjennomsnitt engasjerte og motiverte for å gjennomføre et slikt emne. RUS-130 hadde høsten 2021 11 oppmeldte. Av disse møtte 6 til eksamen, hvorav 5 bestod. Snittkarakter var en bunntung C (2B, C, D, E). Noe av dette kunne nok tilskrives alminnelig frafall på dette nivået, men pandemisituasjonen har åpenbart virket forsterkende i negativ retning. Det hadde vært interessant å se faglærers egne evaluering og evt. studentevalueringer også for H-2021 for å utfylle bildet litt mer.

Som det framgår av emnets egenvurdering (H-2020) var det særlig hybridundervisninga som bød på utfordringer. Denne observasjonen kjenner nok mange undervisere under pandemien seg igjen i. Fagansvarlig beskriver en undervisningssituasjon der det var utfordrende å aktivere studentene. I tillegg til hybridundervisning er det muligens et underliggende forhold her som ikke utelukkende kan tilskrives smitteverntiltak. Faglærer nevner at man gjennom H-2020 fikk gjennomgått læreboka, men at noen tema som “bevegelsesverb og aspekt”(!!) ble berørt noe overfladisk. Her kan det kanskje være på sin plass å spørre om nedskalering fra 15 til 10 stp er reflektert i omfanget på stoffet som skal gjennomgås. De tre studentene som har levert emneevaluering er riktignok fornøyde med omfanget av pensum. Det skal nok her tas høyde for at når et mindretall av studentene på et emne deltar i evalueringen, sammenfaller disse ofte med de faglig sterkeste studentene. Det er et visst spenn mellom de nevnte problemene med å få gjennomgått bevegelsesverb og aspekt i tilstrekkelig grad og de ganske omfattende og ambisiøse læringsmålene i emnebeskrivelsen. Er disse læringsmålene justert etter nedskaleringen fra 15 til 10 stp?

I tillegg til litt i overkant optimistiske beskrivelser av læringsmål og kompetanse oppviser emnebeskrivelsen en del uklarheter. En emnebeskrivelse bør være selvforklarende, men her er det uråd for en uinnvidd leser å forstå punktet om studiepoengsreduksjon uten å ha kjennskap til tidligere emneportefølje og omlegginger fra det tidligere emnets 15 til det nåværendes 10 studiepoeng. Her bør det klart framgå *hvem* studiepoengreduksjonen er aktuell for (siden omleggingen nå ligger noen år tilbake, vil jeg tro dette nå er et raskt svinnende mindretall). Her ledes bruker til å søke opp ikke-eksisterende emnekoder, i stedet for at man forklarer hva dette handler om med et par vel plasserte adjektiver.

2. Evaluering av RUS-131 Russisk litteratur 1 (høst, 10 stp)

Emnet kombinerer undervisning i russisk kultur og litteratur med trening i praktisk oppgaveskriving. Dette har ofte vist seg å være en heldig kombinasjon. Akademisk skriving og formidling er en arbeidsform som studentene ser ut til å ha utfordringer med i stigende grad. Studentene får forelesninger i russisk kultur (med vekt på litteratur) og om de enkelte tekstene på pensum. Oversettelse av russisk tekst til norsk inngår som en integrert del av undervisningsopplegget og dette reflekteres i den aktuelle emnebeskrivelsen. Der fagansvarligs egenvurdering for RUS-130 var en god ressurs til mitt evalueringsarbeid, er dessverre tilsvarende for RUS-131 (H-2020) i overkant knapp og lite informativ. Utover å slå fast at gjennomføringen av emnet bekrefter ambisjonene i emnebeskrivelsen, tilføres det lite. Fagansvarlig nevner kort utfordringer i forbindelse med omlegging til nettbasert undervisning og at en bedre integrering av diskusjonen av de russiske tekstene i forelesningene og tekstlesningstimene er ønskelig. Det forklares ikke hva dette konkret innebærer, men anføres at flere slides på russisk med engelske forklaringer (ordforklaringer?) med fordel kan brukes i forelesningen. Det opplyses at emneevaluering fra fire studenter ligger vedlagt, men disse fulgte ikke med i materialet oversendt ekstern fagfelle. Egenvurderingen gir ingen opplysninger om hvordan trening i oppgaveskriving foregår på emnet. Siden emnet har mappeevaluering, må man gå ut fra at dette dekkes gjennom arbeidskravene, men krever ikke dette også felles gjennomgang og en viss oppmerksomhet i undervisningen?

Å arbeide med er litterære tekster på et språk under innlæring er tidkrevende. Det er derfor gledelig å se at kollokvier er en integrert del av undervisningsopplegget på RUS-131. I hvor stor grad har studentene benyttet seg av dette tilbudet? Og hva har de fått ut av det rent konkret? Her kunne egenvurderingen med fordel ha inneholdt litt mer kvalitativ informasjon. Fordypning i kulturhistoriske perioder er spennende og et friskt og modig element i et emne på 100-nivå. Hva er erfaringene med dette og hvor godt fungerer et slikt grep på et emne der studentene stiller med lite bakgrunns- og oversiktskunnskap fra tidligere? Høsten 2021 foregikk undervisningen over ni undervisningsuker. Det er relativt kort for et emne som fordrer grundig gjennomgang av språklig krevende tekster. Kunne, til tross for at RUSPZ-132 legger beslag på første del av semesteret, høstsemesterets 13 undervisningsuker utnyttes bedre? Kunne det legges inn ei leseuke i løpet av semesteret og dermed gi studentene mer tid til lesing og forberedelse? Jeg vil anta at kun ni ukers undervisning er et unntak som skyldes at studentene ikke fikk reise til Petrozavodsk i 2020 og 2021. Har dette også ført til redusert undervisningstilbud på RUS-131?

Et fenomen som i stigende grad skaper utfordringer for underviserne er sentralisert timeplanlegging. For høsten 2021 later logaritmene til å ha slått svært uheldig ut for RUS-131. Her begynner studentene med kollokvie mandager 12-14 umiddelbart før to timer forelesning i litteratur og kultur (den beryktede "klokka to-knekken" er som kjent særlig tung på mandager). Tekstforelesningene følger så fra 10-12 morgenen etter. Dette må ha vært utfordrende, for ikke å si frustrerende, for alle involverte parter. Her burde det vært minst én, helst to dager mellom forelesningene for å sikre studentene tid til å forberede seg. At uka begynner med kollokvier før studentene har fått ny input i form av forelesninger framstår heller ikke umiddelbart som optimalt på et emne på 100-nivå. Her kan fagmiljøet og fagansvarlig med fordel gi tydeligere innspill tidlig i timeplanleggingsprosessen for å unngå slike opphopninger i kommende semestre. Sammenlignet med krevende språkemner, er det ikke uvanlig at kulturemner får en stemoderlig behandling i timeplanen, men dette tilfellet må kunne karakteriseres som ekstremt.

Til tross for slike utfordringer er eksamensresultatet for H-2021 meget godt (2A, 2B, 1C, 2D), men to av studentene fullførte ikke eksamen. 9 av 12 oppmeldte møtte således til eksamen, 7 fullførte. Det tyder på at omstillingen til nettbasert undervisning har fungert godt. Det ville likevel være særlig interessant å høre mer om hvordan det praktiske tekstarbeidet og trening i oppgaveskriving ble kvalitativt berørt av omleggingene.

3. Evaluering av RUSPZ-132 Russisk språk og kultur i Russland (høst, 10 stp):

Dette emnet skulle normalt vært gjennomført i Petrozavodsk (uke 33-38) med muntlig eksamen etter retur til Bergen. Til vanlig vil studenter som ikke reiser til Petrozavodsk ta emnet SEK-100 i stedet. Siden RUSPZ-132 er berørt av smittevernendringene i en så dramatisk grad, ser jeg liten grunn til å foreta noen omfattende kritisk vurdering her. Fagansvarlig og fagmiljøene har åpenbart gjort en stor innsats for under svært vanskelige omstendigheter å få gjennomført en fungerende erstatning for undervisningsopplegget i Petrozavodsk. Det er lite å tilføre til fagansvarligs egenvurdering (H-2020), som grundig og klart redegjør for (den forgiveves) innsatsen for å få gjennomført et russlandsopphold og av de tiltakene som til slutt ble iverksatt for å gjennomføre emnet i Bergen. Det er vanskelig å se hvordan slike utfordringer etter omstendighetene kunne blitt løst på en bedre måte. At tre av ni studenter

falt fra til tross for bindende påmelding kan under slike forhold ikke anses som oppsiktsvekkende. Fagansvarlig opplyser også at nivået på eksamen bar preg av at studentene ikke hadde fått de vanlige seks ukenes opphold i et russisk språkmiljø. Dette demonstrerer med all tydelighet betydningen av å gi studentene et russlandsopphold tidlig i studiet.

Også høsten 2021 ble emnet gjennomført som nettbasert emne i samarbeid med Petrozavodsk. Studentene fikk tre timers språkundervisning online fra kl 10-13, mandag til fredag, i de seks ukene 33-35 og 48-50.

4. Evaluering av RUS-240 Russisk språk og språkvitenskap (vår, 15 studiepoeng).

Treårsevalueringen av dette emnet er meget grundig og detaljert og gir et rikt og nyansert bilde av hvordan emnet gjennomføres og hva studentene legger vekt på i sin evaluering. Fagansvarlige har fulgt opp forrige evaluering av ekstern fagfelle (2015) og generelt lagt stor vekt på nytenkning og innovasjon. Her har man ikke vært redd for å prøve nye ting, og det har hjulpet fram gode løsninger på emnets mange utfordringer.

Emnet har de nødvendige ressurser timemessig og det er avgjort en styrke at studentassistent bidrar. Resurser til studentassistent også i kommende semestre bør gis høy prioritet. Faglærerne har lagt stor vekt på å aktivere studentene og gir dem gode ressurser å arbeide med, bl.a. via MittUiB. Som emneansvarlig påpeker, er dette et emne som favner bredt og skal formidle både krevende teoretisk kunnskap og gi rom for allsidige praktiske øvelser. Eksamensoppgavene er gode og varierte og det later til at omleggingene i forbindelse med pandemien (med mulig unntak av nedskalering til bestått/ikke bestått eksamen i 2020) har vært vellykket. Våren 2021 hadde emnet 9 oppmeldte, hvorav 8 møtte til eksamen og to kandidater strøk. Karakterene var forøvrig 1A, 1B, 3C og 1D. Dette følger det kjente mønsteret med frafall av studenter før 200-nivå. Når studentene i sin evaluering oppgir at de bruker 9-13 timer per uke på et krevende 15 stp-emne (inkluderer dette oppmøte til undervisning?), er det naturlig å anta at stryk henger sammen med for lav innsats fra de aktuelle eksamenskandidatene.

Fagansvarlig og faglærere skal berømmes for å være åpne for kritikk og å aktivt se etter forbedringsmuligheter. Det er samtidig en viss fare for at man kan "forbedre" ting for mye. Ut fra det omfattende materialet jeg har hatt tilgang til ser jeg her et solid emne med svært mange gode løsninger og uten uheldige kompromisser. Her er det med andre ord først og fremst mye godt å ta vare på og verne om. Å begrense undervisningstiden på et så krevende emne bør man etter mitt syn være *ytterst* varsom med å foreslå, spesielt dersom dette er basert utelukkende på noen få studenters tilbakemelding. Erfaringsmessig sørger sparekniven for at man aldri får tilbake undervisningstimer man har gitt fra seg, og dette emnet er vektet til et halvt semesters arbeid. Skal undervisningen reduseres, må det legges en sikker plan for hvilket konkret emne disse timene skal overføres til.

Det antydes videre at underviserne kan stille for høye krav til studentene, at emnet fungerer best for de faglig sterke studentene, og at man muligens må dempe ambisjonsnivået noe (spesielt nå som russlandsopphold er forhindret av pandemien). Også her tror jeg man leker med farlige tanker. Vanskelighetsgraden i russisk språk er konstant. Man hjelper ingen ved å gi inntrykk av at stoffet er enklere enn det i realiteten er, eller å tilpasse krav til studentene

til et gjennomsnittlig nivå. Det er kanskje teoretisk mulig å skape et emne som fungerer best for gjennomsnittsstudenten, men det ville neppe være hensiktsmessig verken for studenter, resultater, fagmiljø eller arbeidsliv (ei heller særlig spennende å studere!). Her er det mer fruktbart å se på hvordan studentenes studietekniske ferdigheter, effektivitet og arbeidskapasitet kan styrkes for å møte de kravene faget stiller. Dette må i så fall gjøres som en del av BA-graden som helhet, kanskje særlig tidlig i studieløpet, og ikke bare innenfor et enkeltemne.

Vi har små studentgrupper i russiskfaget og over gjennomsnitt avansert kunnskap som skal formidles. Studentgrupper er ulike og gruppedynamikken skifter fra semester til semester. Det ene kullet "sannheter" om studiet deles ikke med nødvendighet av det neste. Dette kan lett gjøre oss usikre på det vi holder på med, men det er det slett ikke alltid grunn til. RUS-240 framstår som et komplekst, men samtidig godt gjennomtenkt og svært velfungerende emne. Mindre justeringer som rydding i ressursene på MittUiB, å forbedre kommunikasjonen mellom underviserne, og å fortsatt aktivt utnytte synergieffektene med RUS-251 (slik det også nevnes i treårsevalueringen) er etter mitt skjønn fornuftige og tilstrekkelige forbedringstiltak på dette stadiet.

5. Evaluering av RUS-251 Russisk litteratur II (vår, 10 stp).

Det er her hensiktsmessig å fokusere på fagansvarligs treårsevaluering for emnet som tar opp en rekke viktige momenter. Disse vil bli kommentert fortløpende. Det er etter mitt syn uheldig at dette emnet i 2019 ble redusert fra 15 til 10 stp. Jeg støtter fagansvarlig i at det her er behov for en teoretisk dimensjon med konkret forankring i russisk kultur og kulturhistorie og at et tverrfaglig fellesemne, uansett av hvor godt det måtte være i seg selv, ikke uten videre kan ertsatte en slik modul. Å oppgradere RUS-251 til 15 stp igjen, vil avgjort styrke BA-graden i russisk.

RUS-251 kan på papiret fortone seg som et litteraturemne av "den gamle skolen," men en slik vurdering viser seg snart misvisende. Siden emnet er bygd opp rundt en semesteroppgave, stiller det større og bredere krav til studentene. Førsteintrykket har dels å gjøre med det faktum at russisk 1800-talls litteratur faktisk er lettere språklig tilgjengelig for studenter på dette nivået, enn både modernistiske verk og samtidslitteratur (Dostojevskijs *Opptegnelser fra et kjellerdyp* er dog neppe det beste eksempelet på dette). Det er selvsagt mulig å finne lettere tilgjengelige verk fra både 1900- og 2000-tallet, men tilgjengelighet er ikke nødvendigvis synonymt med lesverdighet, litteraturhistorisk betydning, eller nyttige perspektiver på Russland. Selv om mer epokemessig bredde i pensum nok er mulig å få til, er det avgjort til emnets fordel at valget av pensumtekster overlates til fagansvarlig.

En annen grunn til dette førsteinntrykket framstår som mer bekymringsverdig. Det handler om at kultur- og litteraturfeltet i russiskstudiet nedprioriteres, både når det gjelder tilgjengelige timerressurser og når det gjelder faglig verdi. Plassmangel og tidspress begrenser mulighetene for nye initiativer og idéer. Slik RUS-131 i 2021 bokstavelig talt ble henvist til timeplanens mørkeste krok (se ovenfor), kuttet forelesningene i RUS-251 fra 12 til 11 dobbelttimer. Samtidig gis kultur/litteraturemnene hovedansvaret for å trene studentene i oppgaveskriving og faglig formidling. To dobbelttimer i uka et helt semester gjennom (13 uker) er det som minimum kreves for et slikt emne. Ved UiT har vi også måttet kjempe for å

beholde ordningen med to timer forelesning og to timer tekstarbeid per uke på 200(0)-nivå. Verdien av å (også) tilegne seg språk gjennom litterære tekster, ikke minst for utviklingen av språklig intuisjon, skal ikke undervurderes. Litteratur stimulerer samtidig forståelsen av russisk kultur, samfunn, identitet og historie med positive ringvirkninger for studentene langt utover litteraturfeltet. Det er derfor gledelig at RUS-251 sammen med RUS-240 har fått del i utbyttet av en studieassistent. Det er svært viktig at dette tilbudet blir gitt midler til videreføring.

Treårsevalueringen tar opp viktige utfordringer ved gjennomføringen av semesteroppgaven. Dette er forhold jeg kjenner godt fra vårt eget emne, RUS-1210 ved UiT, som har samme eksamensordning. Vårt emne går i tredje semester, men utfordringene er svært like. Å la studentene selv formulere problemstilling virker bevisstgjørende. Det er likevel noe studentene takler i ulik grad, så vi setter av en undervisningstime til å utvikle den enkeltes idé til problemstilling i plenum. Når det kommer til innlevering av manuskript til veiledning opplevde vi samme problem som fagansvarlig på RUS-251 skisserer: for mange studenter leverte for korte og for tynne manus til at veiledning i det hele tatt lar seg gjennomføre. Her innførte vi minimumslengde på manuskriptet (50% av semesteroppgavens lengdekrav) og ga manus status som arbeidskrav. Det kreves også at manus skal inneholde litteraturliste og kildereferanser for at arbeidskravet skal bestå. Dette har ikke løst problemet helt, men har hjulpet betraktelig. Et fåtall leverer fortsatt for korte manus, de får da utkastet i retur og ny frist til innlevering. Først når arbeidskravet er godkjent, får studenten veiledning. Fortsatt er det enkelttilfeller der man må senke kravene for å få en student gjennom til eksamen, men ordningen har i all hovedsak fungert godt. Kanskje kan en lignende løsning vurderes for RUS-251. Det er selvsagt ingen garanti for at dette påvirker eksamensresultatene i positiv retning (enkelte studenter bruker svært lite tid på oppfølging etter veiledning), men i noen tilfeller presterer studentene bedre. Frafall framstår ikke som et problem på RUS-251. Våren 2021 var 9 studenter oppmeldt, 7 møtte til eksamen og 7 bestod. Dette står seg godt i sammenligning med RUS-240. Resultatet fra dette semesteret (1A, 1B, 1C, 3D og 1E) bekrefter fagansvarligs bekymring om at for mange studenter legger for lite arbeid ned i forberedelser generelt og semesteroppgaven spesielt.

På litteraturemnene i russisk ved UiT har vi "strukket semesteret" ved å legge inn strategisk plasserte leseuker for studentene. Dette har hjulpet studentene med å "halde tritt med progresjonen". Det er likevel fortsatt utfordringer knyttet til at studentene bruker for lite tid på forberedelser, at de har en høy terskel for å lese tekst og ikke minst *lese i dybden*. Her er vi tilbake til diskusjonen om studieteknikk og arbeidsrutiner og hvordan studentene best kan bevisstgjøres på dette området.

RUS-251 framstår som et godt, viktig og i all hovedsak velfungerende emne med visse utfordringer på to plan. Utfordringene knyttet til semesteroppgave og veiledning kan forhåpentligvis overkommes med forholdsvis enkle løsninger. En større utfordring er knapphet på ressurser. Om studentene gis anledning til å mistenke at et emne ikke prioriteres like høyt som andre fra instituttets, studieadministrasjonens og/eller fagmiljøets side, gir det et dårlig utgangspunkt for fagansvarliges forsøk på å motivere studentene og stimulere dem til økt innsats.

6. Sammenfatning, BA-studiet som helhet, og ekstern fagfelles virksomhet i 2022.

Evalueringen av andre del av BA-programmet i russisk har styrket inntrykket av et godt og velfungerende studieopplegg og av dyktige og dedikerte faglig ansatte som får mye ut av knappe og pressede ressurser. På grunn av alle unntak og omlegginger pandemien har ført med seg de to siste årene, tror jeg det er hensiktsmessig å vente med en endelig oppsummering av BA-graden i rapporters form til jeg har besøkt fagmiljøet i Bergen og fått lyttet til de faglig ansatte. Jeg forventer ikke å fange opp alle aspekter og nyanser via dokumenter og skjerm. Jeg håper det vil la seg gjøre å få besøkt Bergen i løpet av 2022 før jeg tar fatt på evalueringen av emnene på MA-nivå.

Jeg har også i denne rapporten tilnærmet meg evalueringen av de enkelte emnene litt ulikt, avhengig av det tilgjengelige materialet og ting jeg har lagt spesielt merke til i gjennomgangen av dette. Jeg har for vane å uttale meg ganske direkte. Det betyr ikke at mine observasjoner på noen måte skal oppfattes som imperativer, snarere som mer eller mindre nyttige innspill. Utover de aspektene jeg har kommentert i forbindelse med de enkelte emnene, er det mitt inntrykk at BA-programmets utfordringer i stor grad er universelle for russiskfaget. Det handler om å få tilstrekkelige ressurser til undervisning i et faglig krevende studium med begrenset studenttilfang. Det handler om å få plass mellom fellesemner og valgfrie emner til fagspesifikk undervisning. Og det handler om å tilpasse seg endringer i studentmassens forutsetninger og forventninger.

Det siste er langt fra noen ny utfordring. Faglig ansatte har vel til alle tider ønsket seg mer hardtarbeidende og fokuserte studenter, og jeg tror slett ikke vi var mer hardtarbeidende i min egen tid som student. Men om ikke utfordringen i seg selv er ny, har dagens studenter sine egne behov, styrker og begrensninger. Lesekapasitet, evne til dybdelesning og evne til å konsentrere seg over tid er ikke blitt bedre, samtidig som evner og muligheter til å hente inn og prosessere store mengder papirløs informasjon (og finne elektronisk tilgjengelige snarveier) har vokst betraktelig. Evnen til å tenke kritisk og formulere og formidle komplekse tanker må kanskje i enda større grad enn før trenes opp og dette krever tid og ressurser. Kunnskaper og rutiner i studieteknikk, kanskje særlig i møte skjønnlitteratur og teoretiske tekster, er ikke noe studentene kan forventes å bringe med seg til universitetsstudiene. Derimot stiller de ofte med svært høye forventninger om hva de skal lære, oppnå og kunne etter endt studium.

Et kjent hjertesukk lyder: "Nå er jeg nesten ferdig med mastergrad og fortsatt snakker jeg ikke flytende russisk." Til dette får man svare som kjørelærerne, at å ha bestått førerprøven ikke betyr at du er en utlært og erfaren sjåfør. Utdanningen skal gi deg midlene og ressursene du trenger til å utvikle og fordype kunnskapen videre, og språk er mer enn noe annet et modningsfag. Lærings- og kompetansemål er med andre ord én ting på papiret og en annen i praksis. Her har vi kanskje en jobb å gjøre med å realitetsorientere og bevisstgjøre studentene.

Amsterdam, 14.01.2022

Yngvar Steinholt

(signatur bekreftet i epost)